

vroege opsporing belemmert, volgens de schrijvers, werkelijke vernieuwing van herstelactiviteiten.

De auteurs pleiten voor meer Windroos-achtige voorzieningen in Nederland. Hoop is een belangrijk begrip bij De Windroos. Dit woord is dan ook terecht verwerkt in de titel van dit boek.

Ruud van Dorth | yn@ypsilon.org

Een hoopvolle toekomst - Corry Punch-Venneman en Maurice Punch. Uitgeverij Eburon. ISBN 9789059727755. Prijs: € 19,95.

Opnieuw De Windroos

Ouders van jonge mensen die behandeld werden in de adolescentenkliniek van het AMC gaven de hoop op een zinvolle toekomst niet op. Terug de maatschappij in en de draad weer oppakken bleek niet eenvoudig. Organisaties binnen en buiten de GGZ waren daar niet voor toegerust. Enkele ouders gingen zelf aan de gang en realiseerden De Windroos.

De Windroos richt zich, zoals u in YN 4-2013 hebt kunnen lezen, op jongeren die door een psychose hun opleiding en loopbaan hebben moeten afbreken. Een individueel programma met persoonlijke begeleiding steunt hen bij de activiteiten van alledag, bij het leren en bij het zo mogelijk weer uiten van een beroep.

Corry en Maurice Punch waren vanaf het begin betrokken bij De Windroos. Met enthousiasme droegen zij het geloof in de eigen formule uit en betraden formele en informele circuits. Ze kijken in dit boek op een persoonlijke manier terug op de periode van vallen en opstaan, op successen en teleurstellingen en op de onzekerheden over het voortbestaan van De Windroos. Er is veel aandacht voor de veranderingen in het maatschappelijke klimaat. In 2010 werd de belofte verbroken om De Windroos landelijk te realiseren. De aandacht die bij de professionals verschuift naar preventie en

Praten met naasten

Genen en omgeving bepalen tezamen ons gedrag en onze identiteit. Familie, vrienden en collega's spelen in die omgeving een grote rol. En als er sprake is van psychische stoornissen, zijn zij ook vaak bereid om mantelzorger te zijn. Professionele hulpverleners moeten hen dan zo goed mogelijk betrekken bij de zorg. Merkwaardig genoeg is hier in de opleidingen onvoldoende aandacht voor.

Dit boek probeert het praten en overleggen met en het aanvoelen van die groep voor hulpverleners gemakkelijker te maken. De nadruk ligt op netwerkdelen en niet op de biomedische factoren.

Het theoretische deel gaat over hechting, familie als systeem, cultuur en migratie en sociale media en e-health. Dan volgt een deel over het perspec-

→ VERVOLG

tief van familie, gevolgd door praktijkvoorbeelden. Vervolgens gaat het over de ziektebeelden, met naast de goed beschreven psychotische stoornissen nog een tiental andere ziekten. Tot slot zijn er Capita Selecta, met onder andere psychiatrische crisis, suïcidaliteit, jong volwassenen en ouderen en een interessant stuk over (F)ACT en andere langdurige zorg.

Een belangrijk bezwaar is dat het boek te dik is: 40 auteurs vullen 571 pagina's. Elk doet zijn zegje en onderwerpen overlappen elkaar. 150 pagina's over ziektebeelden is voor professionals overbodig. Het gaat toch om de effecten van de interventies op familie en naastbetrokkenen en die kunnen veel korter beschreven worden. Geïnteresseerde Ypsilonleden zijn beter af met wat er over de familie geschreven werd in het Handboek Schizofrenie en de Multidisciplinaire Richtlijn Schizofrenie en kunnen ook veel informatie vinden op www.ypsilon.org/naasten.
Ruud van Dorth | yn@ypsilon.org

Een psychische stoornis heb je niet alleen - Jan Baars en Erwin van Meekeren (redactie). ISBN 9789461058188. Uitgeverij Boom. Prijs: € 49,90.

Zorgzame zorg

In 'Gezien of niet?' beschrijven de auteurs wat het betekent als je 'gezien' wordt. Op het werk, in sociale contacten en in de zorg een waardevolle ervaring en een voorwaarde voor een goede relatie, voor communicatie. Ervaringsdeskundigen, trainers en onderzoekers zochten naar ervaringen met 'niet gezien worden' in de GGZ. Hadden ze die, hadden ze er last van en ligt hier een weg tot vernieuwing van zorg? Het antwoord is drie keer 'ja'.

De onderzoeksgroep bestond uit 7 (ex-) cliënten met een rol in een cliëntenraad of als ervaringsdeskundige bege-

leider. Hun ervaringsverhalen zijn de basis voor suggesties om toe te passen in een dagboek en 'aankaartkaarten' voor cliënten. De auteurs pleiten voor zorg die 'ziet'. Niet alleen de ziekte, niet alleen de afspraken. Zorgzame zorg die ziet wat er toe doet en stigmatisering vermindert.

Ik heb het boekje met instemming gelezen. Uit de analyse van de ervaringsverhalen blijkt waar cliënten het meeste aan hebben gehad in de contacten met hulpverleners: vriendschappelijkheid, ongedwongen contact. Hulpverleners die luisteren zonder meteen met een oplossing te komen, die vragen of ze advies mogen geven, of ze iets mogen zeggen. Die vertrouwen geven en op afstand meekijken hoe de patiënt zelf verantwoordelijkheid neemt waar dit kan.

Jan Zandijk | yn@ypsilon.org

Gezien of niet? Verbeeldingen in de geestelijke gezondheidszorg - Anne Goossensen en Anne Oude Egberink. Uitgeverij De Graaff. ISBN 9789077024447. Prijs: € 11,50.

